

Poul Schlüters nytårstale

Taler

Poul Schlüter
Statsminister

Dato

1. januar 1983

Sted

Marienburg

Godaften. Vi har netop fejret julen og solhvervet, som Johs. V. Jensen siger:

Men nu er nedgang endt
Og håbet tændt –
Nu kommer lyset og den lange dag tilbage.

Sådan er årets gang. Nu går vi mod lyset og de lange dage.
Men gælder det mon også på anden måde? Kan vi håbe, at 1983 bliver et godt år? Regner vi ikke netop med, at 1983 bliver et svært år for os alle sammen?

Jo – det gør vi. Og det kan ikke være anderledes, fordi 1983 påvirkes så stærkt af det, der blev gjort – eller måske navnlig ikke blev gjort i de foregående år. Det år, vi begynder i dag, bliver økonomisk set vanskeligt. Men det skal ikke blive et spildt år. Det kan blive, og det skal blive, vendepunktets år.

Vi står os bedst ved at sige den sandhed til hinanden. Så ved vi, hvad det er for en opgave, der venter os. Og så ved vi, hvad der ventes af os.

Derfor retter jeg – også i dag – så stærkt, som jeg kan, en appel til alle i befolkningen om at arbejde med, så det hele kan lykkes. Mange er eller bliver sandelig hårdt spændt for. Men der er også hundredtusinder af os, der er i stand til en tid at gøre alting på vores arbejdsplads eller i vores hjem ekstra godt og lidt bedre end før.

I svære tider er det ikke godt nok bare at ville varetage sine egne snævre interesser. Nu er det bydende nødvendigt først og fremmest at se sammenhængen med hele befolkningens og landets tarv. Så kan 1983 alligevel blive til et godt år – fordi vi brugte det klogt og energisk.

Vi har et fællesskab med resten af verden. Dem skal vi samarbejde med. Det vigtigste af det hele er, at vi bevarer freden og undgår krig. Det kræver også sin indsats og forudsætter, at vi ikke bare passivt ser til.

Vi er en del af den vestlige demokratiske kulturkreds, og det ønsker vi at blive ved med. Ikke fordi den er fuldkommen. Men her er nu vort livsgrundlag, og det vil vi bevare, beskytte og videreudvikle.

Derfor har vi baseret vort demokratiske liv på et snævert samarbejde især med de andre vestlige demokratier. Det samarbejde er da ikke uden fejl og gnidninger. Men både det økonomiske, det politiske og det sikkerhedsmæssige samarbejde mellem Vestens lande er uvurderligt og umisteligt for Danmark. Det har ikke sit alternativ. Og derfor skal vi værne om det og ikke slå det i stykker.

Ingen kræver, at vi skal give afkald på at udtrykke vore synspunkter, heller ikke når de rummer sund og saglig kritik af vore venner og partnere. Men vi skal samtidig være grundlæggende loyale over for dem, vi samarbejder med.

Lad os aldrig glemme, at dét, vi ønsker, og dét vi kæmper for, det er ikke fred, som de kender det i Polen. Vi ønsker både fred og frihed til selv at bestemme i vort eget land.

Men tør vi, kan vi, og er vi modne nok til at bruge vor bestemmelsesret til at genetablere Danmark som et land, hvor det hele fungerer, som det skal?

Selvfølgelig kan vi komme ud af krisen, men har vi viljen?

Alle ved, at gennem de senere år har vi skudt problemernes løsning fra os som forkælede børn, og vi har levet på at stifte gæld. 300 tusinde millioner kroner. Og det er nu en tung byrde. Hvis underskuddet i statens finanser – altså det vi bruger for meget – skulle dækkes ind gennem nye indtægter, så måtte vi forhøje statens skatteudskrivning med 50 procent. Kunne de tænke dem det? – Det er selvfølgelig umuligt. Alt ville så gå i stykker. Derfor må vi gå en anden vej, og det er vi nu begyndt på. Massive offentlige besparelser samtidig med et gigantisk forsøg på at skabe forøget produktion.

Ved udgangen af det gamle år har vi en uhyggelig høj arbejdsløshed. Det skal vi kæmpe for at forandre. Men selvom det gør mig ondt, så må jeg sige oprigtigt, at arbejdsløsheden ikke kan falde allerede i 1983. Vi må først skaffe

forudsætningerne.

De gode tider vil ikke komme til os som en foræring ude fra med det første. Det er derfor, vi selv gennem klog og ansvarlig solidaritet skal gøre, hvad der skal gøres. Det er ikke nemt, det er måske ikke populært. Men det skal altså til, og det skal minsandten lykkes.

Derfor er det erhvervslivet – man kan også sige de produktive arbejdspladser – vi især skal bygge på, hvis vanskelighederne i løbet af 1983 skal afløses af en lysere fremtid.

Må jeg give mig selv lov til i aften at vende mig direkte til de mennesker, der har det direkte ansvar for ledelsen af vore virksomheder og sige til dem: I har en enormt vigtig opgave, som skal løses af jer, og et ansvar både over for jeres virksomhed og over for alle os andre.

Vi vil fra samfundets side lægge tingene sådan til rette, at I får bedre vilkår at arbejde under. Sådan at det ikke skal være håbløst for jer at konkurrere med udenlandet.

Men det er jeres opgave – og det er jeres ansvar – at mulighederne så også bliver udnyttet til det yderste. At enhver mulighed for at skabe ny produktion og nye arbejdspladser bliver nyttiggjort. Og den opgave er der jo ikke andre, der kan løse. Vi har lov til at vente af jer, at I gør det. Også fordi vi prøver at få alle andre grupper i samfundet til at hjælpe med til at skabe bedre vilkår for virksomhederne.

Jeg føler, at vi kan gøre det til en folkesag at få skaffet jobs til de arbejdsløse – og det er jo dét, det drejer sig om.

Men så vil jeg også godt sige direkte til de hundredtusinder af lønmodtagere, både på vore virksomheder og hos det offentlige: I har jeres del af ansvaret, ansvaret over for de mange, der gerne vil finde en arbejdsplads.

Jeg håber, I forstår, at I kan ødelægge mulighederne, hvis I kaster landet ud i en konflikt, eller hvis der etableres serier af arbejdsnedlæggelser. Jeres arbejdspladser kæmper med store vanskeligheder. Der er ingen fremtid i at forøge dem.

Tværtimod vil det være klogt at medvirke til, at vi kan få en udvikling i omkostningerne, der er så behersket, at danske varer kan klare sig bedre over for de udenlandske. Det kan blive afgørende for, om jeres arbejdsplads kan fortsætte. Det kan også blive afgørende for, om jeres kammerater skal komme i arbejde igen.

Det er jeres ansvar – for jeres egen situation – og for jeres kammeraters.

Der er en tredje gruppe, jeg også har noget at sige til i aften. Det er de unge.

Måske har I svært ved selv at se det. Men jeres materielle vilkår er faktisk langt bedre, end de unge før jer har måttet leve under.

Men jeg forstår jer, hvis I bebrejder os ældre to ting. Det ene er, at man i de senere år ikke har formået at få jer alle ført ind i samfundet på en ordentlig måde. 70 til 80 tusinde unge under femogtyve år har måttet gå ledige.

Men jeg mener, at I kan se fremtiden i møde med lidt mere optimisme. For vi vil hurtigt søge at fremskaffe flere uddannelses tilbud ved at udnytte den bestående kapacitet bedre. Det kan godt være, der er nogen, der vil sige, at så sænker vi kvaliteten. Men det, tror jeg nu ikke, behøver at ske, for det er også en sag om god vilje. Og i hvert fald hvis vi hurtigt skal skaffe flere uddannelsesmuligheder, så er det den eneste farbare vej. Og det er i hvert fald bedre end at tabe tusinder af unge hvert år.

Vi vil også forsøge at gøre det lettere for virksomhederne at tage flere lærlinge og praktikanter ind.

Det er vores ansvar – at skaffe jer tilbuddene. Men så er det til gengæld jeres ansvar at udnytte dem – tage imod de tilbud om uddannelsespladser, kurser og lignende, som vi kan få fremskaffet.

Jeg synes, at I også skal gøre det, selvom det måske en tid giver jer en lidt lavere levelfod. Og I skal lade være med at være alt for kræsne i disse svære år. For alle kan nok ikke komme til dét, de allerhelst vil. Det er igen et ansvar, som I har, både over for jer selv og over for os alle.

Den dag det igen går fremad, er det vigtigt, at virksomhederne kan få

medarbejdere med de kvalifikationer, der er brug for. Det er vi alle interesserede i, for det bliver grundlaget for vor kommende velstand. Men det er sandelig lige så vigtigt for jer selv, at I har den viden og de færdigheder, der bliver brug for på fremtidens arbejdspladser.

Den anden ting, I godt kan bebrejde os, det er, at vi har haft et overforbrug i en årrække. I kan forlange af os, at vi ikke efterlader jer et Danmark, det er knust af gæld. Og hvor jeres frihed og jeres valgmuligheder i livet derfor bliver langt mindre, end vi nu er vant til.

Gæld betyder ufrihed. Det er sandt nok. Den gæld, der er samlet op, kan vi ikke fjerne uden videre, men vi kan vende udviklingen, og det er vi nu begyndt på. Det er derfor, vi må acceptere, at 1983 bliver et vanskeligt år, og vi må affinde os med, at levedoden nok går lidt ned. Det må vi alle finde os i.

Men de ældres levevilkår, pensionisternes, er jeg sikker på, at vi og I, børnene og børnebørnene, er enige om, ikke skal rammes af sparekniven. De ældre kan jo ikke så let ændre på deres tilværelse. Det kan vi andre bedre.

Jeg véd godt, at der er andre, der føler, at de bliver ramt særligt hårdt. Det virker altid stærkt, hvis man rent kontant kan se, at den og den sats bliver skåret lidt ned med så og så mange kroner om året. Men der er også mange, der må affinde sig med en nedgang i levedoden, som kommer mere indirekte – ikke på samme måde på forhånd kan opgøres til et bestemt beløb. De ændringer, der sker i det kommende år, er så omfattende, at der næppe er nogen, der ikke kommer til at yde deres bidrag.

Det her blev sandelig ikke en traditionel tale med gyldne løfter for 1983. Det blev en tale om ansvar. Om det ansvar, vi alle sammen har over for os selv og over for hinanden. Og om lyssyn, hvis vi har god vilje nok, så det lykkes. Det er nemlig nøglen til, at 1983 alligevel kan blive et godt år.

Hvis hver enkelt af os lever op til sit ansvar, så kan 1983 blive det år, hvor der omsider skabes lysere perspektiver for fremtiden. Og så skal vi da forresten ikke se bort fra den menneskelige værdi, der ligger i at kende et ansvar og at leve op til det. For det er det, der skaber glæde og selvrespekt.

Godt nytår!

Kilde

Mellbin, E. F., & Mellbin, F.-M. S. (2011). Nu gælder det Danmark! : statsministrenes nytårstaler. (1. udgave.). Lindhardt og Ringhof.

Kildetype

Dokumentation i bogværk

Tags

Det Konservative Folkeparti, Nytårstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/poul-schlueters-nytaarstale-1983>